

Stenskov Huse husmandskoloni

Typisk bebyggelse i Stenskov Huse.

NATURGRUNDLAG OG LANDSKAB

Kulturmiljøet ligger i et område på kanten af Stentrup Issø og dødislandskabet mod vest. Jordbunden er en blanding af morænesand og -grus, iblandet store områder med ferskvandsaflejringer, alt sammen dårlig landbrugsjord.

Den landskabelige karakter domineres af den træbevoksede tørvemose, det flade marginaljordslandskab med spredt bebyggelse og små beplantninger, og de markante bakker mod vest.

Hovedparten af området er relativt fladt med kun få meters højdeforskel. Centralt i området hæver terrænet sig lidt, og i den vestlige ende ligger Lungmose Bjerg som en markant bakke. Bakken er dannet ved smeltningen af dødisen. Oven på isen havde grus samlet sig på bunden af søer, og ved afsmeltningen blev disse grusbunker liggende tilbage som grustopbakker. Tilsvarende bakker ses lige syd for området, hvor de danner et markant landskab ved Stenbanker. Bakkerne er i øvrigt sammen med issøen en del af et nationalt geologisk interesseområde.

Meget af jorden i området ligger brak

Mosen har karakter af ellesump (tv), samtidig er den menneskelige påvirkning af landskabet er tydelig (th).

KULTURHISTORIE

Området ved Stenskov Huse er efter af udskiftningen af Stenstrup, Hundtofte og Lille Løjtved i 1787 udlagt til husmandslokker. På kort fra 1806 kan man se, at jorden tidligere var delvist skovbevokset overdrev, hvorpå dyrene fra sandsynligvis Hundtofte blev drevet ud for at græsse. Overdrevet lå i udkanten af landsbyernes ejerlav langt mod vest, og de udflyttende husmænd må virkelig have følt sig "ude på overdrevet" i både bogstavelig og overført betydning. I 1806 var kun et par af lodderne bebygget; på målebordsblade fra omkring 1890 kan man se, at så godt som alle parceller var blevet bebyggede.

Tørvemosen Gammellung har formentlig været udnyttet helt tilbage til 16-1700-tallet og frem til omkring 1950 – med perioder uden tørvgravning ind imellem. Bønder så langt væk som fra Gestelev ved Ringe (ca. 15 km) har gravet tørv i Gammellung.

Lungmose Bjerg er - selv i tåge - et markant landskabstræk.

ARKITEKTUR OG BYGGESKIK

Byggeskikken i området er først og fremmest ydmyg. De fleste huse er små og bygget af de materialer, der har været tilgængelige. De tidligste huse er opført i bindingsværk, men senere er der bygget fuldmurede huse. Samtidig ses også, at bindingsværkshuse i tidens løb er blevet "forbedret" med en skalmur.

Den dominerende bygningstypologi er tolængede husmandssteder, som har bestået af en boligfløj og en staldfløj. Hertil findes mindre længehuse, men også enkelte smågårde i området. Den eneste bygning, der skiller sig ud fra disse enkle typologier, er skolen midt i området.

Bindingsværk, fuldmuret, skalmuret. Samme type genfindes i flere afskygninger, rundt omkring i området. Nederst th. skolebygningen, der med sin nationalromantiske og tydeligt arkitektonisk bearbejdede karakter adskiller sig fra den øvrige bebyggelse i området.